

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ПРАВНИ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
БАЊА ЛУКА

ПРИМЉЕНО:			
ОРГ.ЈЕД.	БРОЈ	ПРИЛОГИ	БРИДЖЕНОУЛ
	374		

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Научно-наставно вијеће Правног факултета је на VIII сједници одржаној 11.04.2016. године донијело одлуку о именовању комисије за оцјену подобности теме „Специфичности корпоративног управљања у банкарском сектору БиХ-правни аспекти“, кандидата Mr Дамјана Даниловића, у саставу:

1. Академик, др Витомир Поповић, редовни професор, УНО Међународно право, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци,
2. Др Драгутин Мировић, редовни професор, УНО Пословно и право привредних друштава, Факултет пословне економије Бијељина, Универзитет у Источном Сарајеву
3. Др Марко Рајчевић, редовни професор, УНО Пословно и право привредних друштава, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Дамјан Даниловић је рођен 03.08.1984. године у Фочи. Ту је завршио основну школу, потом Општу гимназију. 2003. године уписује Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву. Током студија је био стипендиста Министарства Просвјете и културе Републике Српске и Електропривреде Републике Српске. Као студент треће године био је ангажован као демонстратор на предмету Општа историја права. Факултет завршава 2007. године, у року, са просјечном оцјеном 8,52. Исте године је ангажован на обављању правних послова на Економском факултету Универзитета у

Источном Сарајеву, где је 2008. биран за асистента на области Привредно право и право друштава.

Уписује пост-дипломски студиј на Правном факултету Универзитета у Бањалуци школске 2009/2010. године, на ком је остварио просјечну оцјену 9,50. Магистарски рад је одбранио 2013. године., након чега је исте године изабран за вишег асистента на Економском факултету. Од 2012. године обавља функцију Предсјеника Синдикалне организације Економског факултета, а 2014. године је изабран за члана Научног вијећа Научно-истраживачког института Економског факултета. Активно говори руски језик, а пасивно се служи енглеским језиком.

Дамјан Даниловић је учесник више научних скупова са међународним учешћем из области права и економије, где је превасходно објављивао радове из у же научне области пословно и право привредних друштава. Има објављене следеће радове:

Научни радови:

Дамјан Даниловић: „Остваривање принципа(не) равноправности“, *Зборник радова Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву*, Пале, 2012., стр. 617.-629.

Дамјан Даниловић: „Правни систем БиХ, препрека или подстицај предузетништву?“, *Зборник радова Универзитета у Источном Сарајеву-Економски факултет*, Пале, 2013., стр. 385.-396.

Борка Поповић, Дамјан Даниловић: „Рачуноводствени и правни аспекти стечаја предузећа“, *Зборник радова Економског факултета Универзитета у Источном Сарајеву*, Пале, 2013., стр. 137.-144.

Дамјан Даниловић: „Принцип конкуренције у закону о јавним набавкама БиХ наспрам института реорганизације стечајног дужника“, *Зборник радова Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву*, Пале, 2013., стр. 627.-637.

Дамјан Даниловић: „Правни посао франшизинга-варијанта повезивања у јахоринском туризму“, *Зборник радова Универзитета у Источном Сарајеву-Економски факултет Пале*, Пале, 2014., стр. 86.-91.

Дамјан Даниловић: „Лизинг послови“, *Зборник радова Економског факултета Универзитета у Источном Сарајеву*, Пале, 2014., стр. 159.-166.

Дамјан Даниловић: „Свјетска финансијска криза-Лоше научена лекција корпоративног управљања? Loše одиграна улога државе? Чињеница да банке увијек могу послужити као окидач кризе?“, *Часопис Право и привреда, Удружење правника у привреди Србије*, Врњачка Бања, 2014., стр. 340.-355.

Дамјан Даниловић: „Промјене статуса инсолвентне компаније“, *Зборник радова Универзитета у Источном Сарајеву-Економски факултет Пале*, Андрићград, 2014., стр. 482.-487.

Дамјан Даниловић: „Побијање правних радњи у стечајном праву Републике Српске и земљама региона“, *Зборник радова правног факултета у Приштини са привременим сједиштем у Косовској Митровици*, Косовска Митровица, 2015., стр. 327.-345.

Стручни радови:

Дамјан Даниловић: „Испуњавање акредитивних обавеза у поступку стечаја“, *Часопис Рачуноводство и пословне финансије*, ФЕБ, Сарајево, 2013., 50.-55.

Дамјан Даниловић: „Корпоративно управљање у стечајном поступку“, *Часопис Нови економист*, Универзитет у Источном Сарајеву-Факултет пословне екоомије, Бијељина, 2015., стр. 208.-213.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Значај истраживања

Значај истраживања је у уској вези са позицијом банака, као посебне врсте финансијских субјеката значајних за правне и привредне системе земља. У посљедњој деценији се десио низ негативних чињеница у погледу управљања банкарским сектором, чији је врхунац свјетска финансијска криза 2007., која је манифестовала све слабости у банкарском управљању, чије су се посљедице осјетиле широм света, а посљедица су лошег управљања банкарским сектором. Бројни инвеститори и порески обvezници су сносили штете, а правно нико није одговарао. Ни у научним круговима нема сагласности о крајњој тачки одговорности за финансијске скандале, нити о будућим политичко-правним корацима у успостављању доброг система корпоративног управљања овим сектором, а ријетки судски поступци су руководства банака аболириали. Очito је да одређене особености у управљању банкама јесу опште, са одређеним разликама у појединачним националним оквирима.

Истраживање које са узрочно посљедичног аспекта обрађује питање банкарског управљања, у односу на општи тип корпоративног управљања карактеристичног за реални сектор, омогућује да се у потпуности разумију специфичности банкарског управљања. Израда рада у периоду непосредно по избијању кризе треба да укаже на негативне аспекте управљања, како би исти били превазиђени, а да истовремено пружи могућност за креативно размишљање о будућим корацима у успостављању система управљања. Док правна наука земља са развијеном акционарском традицијом спроводи значајна истраживања на овакве теме, правни аспекти

корпоративног управљања у домаћим оквирима се парцијално изучавају, тако да је приближавање проблематике овог рада, поготово специфичности унутар банкарског управљања значајно са аспекта даљњих проучавања на овом пољу.

Преглед истраживања

Појам корпоративно управљање носи у себи различите аспекте. Најприје, он подразумијева посебне категорије привредних субјеката унутар којих је примјењив, те сепарацију власништва од контроле, али се сходно унутрашњој организацији управе формирају посебни модели корпоративног управљања, што је предмет научних радова и књига: Jansen C. Michael, Mecking H. William, *Theory of the Firm, Harvard, 1998.*, студија John Armour, Hanry Hansmann, Reinier Kraakman, *Agency Problems, Legal Strategies, an Enforcement, Harvard, 2009.*, Васиљевић Мирко, *Корпоративно управљање, Београд, 2008.*; Јакша Барбић, *Корпоративно управљање, Загреб, 2008.* Посљедња деценија је обиљажила промјене у корпоративним прописима што је обиљежило хармонизацију извјесних принципа са земљама Европске Уније- Рајчевић Марко, *Закон о привредним друштвима Републике Српске, Ревикон, Сарајево, 2008.* Иако је у правну науку овај појам ушао прије неколико деценија, динамика овог подручја доводи до перманентне актуелизације. У једном аспекту динамика се догађа у погледу доминације најважнијег интереса, или конвергирању интереса у систему корпоративног управљања, у последњем периоду са доминацијом интереса компаније, али и акционарске структуре. Са друге стране, чињеница је постојање низа специфичности финансијских посредника, узрокован привредном позицијом, специфичним капитал односима-Jonathan M. Racey and Maureen O Hara, *The Corporate Governance of Banks, New York, 2003.*, те израженим системским ефектом- Robert R. Bliss, George G. Kaufman, *Resolving Insolvent Large Complex Financial Institutions: A Better Way, New York, 2011.*; Bob Wessels, *EU Banking and Insurance Insolvency, Amsterdam, 2006.* Указује се да системски значај банака у комбинацији са великим привредним значајем доводи до тога да ће готово сва негативна кретања санирати држава Chen Zhou, *Are Banks Too Big to Fail? Measuring Systematic Importance of Financial Institutions, Frankfurt, 2010.*, из чег даље произилази посебан проблем моралног хазардерства. Бројна специфична рјешења у унутрашњој организацији управљања банкарским сектором су условљена потребом остварења стејхолдер модела корпоративног управљања. Стејхолдер приступ анализирају Борис Сисек, Моника Страховић, у раду *Стејхолдерски приступ подuzeću, Zagreb, 2012.* Различита групна и појединачна истраживања са тематиком проведених реформи показују најважније проблеме у корпоративном управљању и различите правце њиховог превазилажења, са нагласком на појачан екстерни надзор над финансијским корпорацијама: Erkki Liikanen, *High-level Expert Group for reforming the structure of the EU banking sector, Brussels, 2012.*, Robert Charles Clark, у раду *Corporate governance changes in the wake on the Sarbanes-Oxley Act: a morality tale for policymakers to, Harvard, 2012.*, Luca Enriques and Paolo Volpin, *Corporate Governance Reforms in Continental Europe, Pittsburgh, 2007.*

Статусни положај власничке структуре у великој мјери утиче на систем управљања, најприје у домену унутрашње контроле. Развој акционарских механизама контроле корпорација је процес који траје више деценја. У последње вријеме се нарочито потенцира значај овог питања, а повећање акционарског активизма многе студије стављају на важно место у унутрашњој контроли корпорација: European

Commission, *Action Plan: European company law and corporate governance- a modern legal framework for more engaged shareholders and sustainable companies*, Brussels, 2012.; Arye Lucian Bebchuk, *The Case for Increasing Shareholder Power*, Harvard, 2004; David Yermack, *Shareholder Voting and Corporate Governance*, Palo Alto, 2010.; Schouten C. Michael, *The mechanisms of voting efficiency*, Cambridge, 2010. Питање акционарског статуса је у бројним земљама постало значајно реформско питање, на коме треба да се преломи коначни и најважнији аспект контроле унутрашњих управљачких структура. Остаје чињеница да се у бројним случајевима акционарски активизам показао као неуспјешан управо у корпорацијама, ради постојања различитих правних и фактичких препека. Парадигмом минималних стандарда статуса акционара се сматрају ОЕЦД принципи корпоративног управљања, где доминира тежња успостављања равноправне заступљености акционарских интереса, што је такође тема различитих научних радова и анализа: Donald Johnston, *OECD Principles of Corporate Governance*, Paris, 2004., David A. Katz, Laura A. McIntosh, у раду *The Mainstreaming of Shareholder Activism in 2013.*, New York, 2013., Peter V. Letsou, *Voice and the Market for Corporate Control*, Washington, 1992.; George Ponds Kolber, *Shareholder voting over the internet: a proposal for increasing shareholder participation in corporate governance*, Alabama, 2008.; Theodor Baums, *General Meetings in Listed Companies-New Challenges and Opportunities*, Frankfurt, 2000. Ипак, природа банака условљава специфичан положај акционара и отежану могућност да исти буду адекватан унутрашњи контролни чинилац, сем у случају квалификованог чланства, али тада могу и негативно утицати на претјерано преузимање ризика. Одређене чињенице свједоче постојање додатних специфичности унутар БиХ.

Спољна контрола банкарског корпоративног управљања постаје неопходан фактор. То чини систем управљања далеко сложенијим него у компанијама реалног сектора. Управљање и контрола банака у великој мјери превазилазе унутрашње системе и контролне органе. Шта више, на глобалном нивоу, упоредо са интеграцијама светског финансијског тржишта уочава се упоредна интерграција јединственог светског система за управљање и контролу финансијских субјеката, које се указују и као неопходност у координираном надзору и спречавању посљедица лошег управљања, које је по посљедицама такође глобално. Резултат тога јесу покушаји хармонизације принципа и техника у вршењу контроле и успостављању добrog система управљања, кроз нормативну дјелатност Базелског комитета за супервизију бананка, који наглашава значај интерне контроле ризика, али и промовисања принципа вршења екстерног надзора: Basel Committee on Banking Supervision, *Internal audit in banks and supervisors relationships with auditors*, Basel, 2001.; Basel Committee on Banking Supervision, *Enhancing corporate governance for banking organisations*, Basel, 2006.; Basel Committee for Banking Supervision, *Corporate governance principles in bank*, Basel, 2014. На националним нивоима централно банкарство представља и даље најважнијег управљача и контролора над одржавањем доброг система управљања. Унутар БиХ на овом подручју такође постоје одређене особености у организацији најважнијих екстерних субјеката надзора, а свакодневна стварност често свједочи недјелтврност овог система. Положај регулатора у систему управљања је произашао из више различитих фактора, као што су лако „скривање“ преузетих високих ризика- Marco Becht, Patrick Bolton, Ailsa Roel, *Why bank governance is different?*, Oxford, 2012.; санирање негативних кретања од стране државе- Chen Zhou, *Are Banks Too Big to Fail? Measuring Systematic Importance of Financial Institutions*, Frankfurt, 2010. Радови Andreas Busch, *National Filters: Europeanisation, Institutions, and Discourses in the Case of Banking Regulation*, London,

2004., Eilis Ferran, *Examining the United Kingdom's Experience in Adopting the Single Financial Regulator Mode*, Brooklyn, 2003., манифестију значај адекватно организованог регулаторног оквира, који представља окосницу доброг система банкарског управљања, те смјернице које треба да слиједи домаћа легислатива и пракса, највише у погледу значаја централизације регулатора, односно строге подјеле надлежности у случају њихове децентрализације. У суштини се надзире правац построжавања улоге али и одговорности регулатора- Jean Charles Rochet, *Systemic Risk: Changing the Regulatory Perspective, International Journal of Central Banking, Frankfurt, 2010.*; Ellul Andrew, Vijay Yeramilli, *Stronger Risk Controls: Lower Risk, Evidence from US Banks Holdings Companies, AXA, 2010.*

Различити аспекти унутрашње организација управне структуре у великој мјери утичу на систем корпоративног управљања. Организација управе је регулисана различитим законским и подзаконским актима и тема је домаће и стране научне литературе: *Закон о банкама Републике Српске, Службени гласник 74/04, 116/11, 5/12, 59/13;* *Закон о банкама Федерације БиХ Службене новине, 39/98, 32/00, 48/01, 27/02, 41/02, 58/02, 13/03, 19/0, 28/03.;* *Закон о банкама Србије Службени гласник 107/2005, 91/2010,* *Закон о Банкама Републике Хрватске. Народне новине бр. 75., Aktiengesetz, 1965, BGBI 1089 Одлука о пројевени чланова органа банке, Службени Гласник, 57/14; Одлука о пројевени примјерености предсједника, члана управе, члана надзорног одбора и носитеља кључне функције у кредитној институцији, Народне новине 14/2014, Одлука о спровођењу одредаба закона о банкама које се односе на давање прелиминарног одборења, дозволе за рад банке и појединачних сагласности и одобрења Народне банке Србије, 2015., Службени гласник 82/2015.;* Марковић-Бајаловић Дијана, *Привредне организације: у праву Републике Српске и упоредном законодавству, Источно Сарајево, 2004.*, Renee B. Adams, Hamid Mehran, *Corporate Performance, Board Structure, and Their Determinants in the Banking Industry, New York, 2011.*; Marchel Kahan, Edward Rock, *Embattled CEO, Brussels, 2008.*; Giussepe Cassellati-Sforzolini and Valentina Zadra, *New Rules on Italian Banks Organization and Corporate Governance, Austin, 2008.* ; Monika Marcinowska, *Corporate governance in banks: problems and remedies, Brno, 2012.*, Jonatan Chrakham, *Guidelines for the Directors of Bank, Washington, 2003.*, Кумулативно гласање за избор одбора директора, Београд, 2004., Ивица Јановец, *Ново привредно законодавство, Крагујевац, 2005.*, Бранко Матић, Никола Папац, *Особине сустава корпоративног управљања у банкама у Босни и Херцеговини, Осијек, 2010.*, Ива Љутић, *Правна контрола транснационалних компанија, Ниш, 2013.* Произилази да су различити фактори оптималне структуре управе. У законодавствима је евидентан тренд построжавања правне одговорности управе и стални тренд повећања стандарда професионализације чланства управе. На овом пољу постоји низ чинилаца који сви заједно морају дати једну ефикасну, кохерентну, одговорну и транспарентну организацију управљања. Питање организовања функције генералног директора поготово са становишта спајања са функцијом предсједника извршног одбора ствара опречне ставове. Организација, надлежност, одговорност у чланству овог органа су у последње вријеме постала нарочито битна питања. Правила избора у чланство ових органа, као и неопходне квалификације су у неким законодавствима подигнута на ранг обавезних. Двостепени системи постављају степеницу више у систему унутрашње контроле, али крајња одговорност по многим питањима пада на извршне директоре. Посебан је аспект контроле управа транснационалних компанија, по чијем су моделу организоване бројне домаће банке, где у суштини изостаје акционарски активизам

као сегмент контроле, већ матичне управе банака врше контролу управа зависних банака.

У погледу унутрашњег надзора важно мјесто припада интерној ревизији, о чијем организовању, позицији и одговорности такође не постоји јединствен став, поготово ако се упореде домаће праксе са најважнијим препорукама од стране глобалних тијела. Њемачка позиција и организација надзорног одбора постиже значајне циљеве у систему корпоративног управљања, истиче Jan Lieder, *The German Supervisory Board on its Way to Professionalism, Washington, 2010*. Поред различитих аспеката у организацији и надлежности надзорног одбора, указује се да сепарација корпоративних органа у вршењу интерне контроле, као и професионализација у дијелу финансијске стручности јесу неопходне, како би систем интерне контроле био заокружен у функционалну цјелину- Иво Мијоч, Ружица Ковач, Маја Маријановић, *Специфичности интерне ревизије у банкама, Осијек, 2011*. Различити упоредни системи организације корпоративног управљања могу послужити за сагледавање оптималних рјешења у домаћим оквирима.

Унутар питања организовања система накнађивања се преплићу бројни фактори цјелокупног система управљања. Не постоји јединствен став у погледу утицаја лошег система накнађивања на свјетску финансијску кризу 2008.- Weight Cliff, *Remuneration, Corporate Governance and the Banking Crisis, Hertfordshire, 2011*. Ради усаглашавања различитих интереса унутар и компаније и подешавања система накнађивања аналогно са оствареним резултатима, издаване су препоруке у циљу хармонизације овог поља-Financial Stability Board, *FSB Principles for Sound Compensation Practices, Basel, 2009*. Наука се опредјељује за појачавање улоге акционара, али нема сагласности о мјери утицаја регулатора на овом пољу, чиме се бавило више аутора: Rudiger Fahlenbrach, Rene M. Slutz, *Bank CEO Incentives and Credit Crisis, Columbus, 2010.*; Roberta Romano, *Reforming Executive Compensation: Focusing and Committing to the Long-term, Yale, 2009.*, Kevin J. Marphy, *Regulating Banking Bonuses in the European Union: A Case Study in Unintended Consequences, Los Angeles, 2013.*, Babchuk A. Lucian, Holger Spamann, *Regulating Bankers Pay, Harvard, 2009.*, али је директива Европске комисије-EU Commission recommendation, 2009/385/EC дала коначне оквире структуре накнада, самим тим и оквира слободе корпоративних органа у овом домену. Остаје отворено питање оправданости овакве регулативе и њених ефеката у пракси?

У системима корпоративног управљања морају бити инкорпорисани интереси заинтересованих страна. Питање „стекјхолдер“ модела управљања компанијама је нарочито актуелно, поготово са становишта банака као истовремено највећих повјерилаца и дужника. Иако финансијски регулатори представљају „нарочито заинтересовану страну“ у управљању компанијом, овај дио обухвата питања управљања од стране осталих заинтересованих страна у банкама, као што су радници, запослени, повјериоци. Показује се да позиција банака често представља заинтересовану страну према корпорацијама реалног сектора, на основу чега су неке земље попут Њемачке изградиле особене и врло успјешне системе корпоративног управљања. Истраживањем дometа и улоге заинтересованих страна се бавило више аутора: Peter Zolinger, *Stakeholder Engagement on the Board: Integrating Best Governance Practice, Washington, 2009.*, Carol Rasnic, *Germany's Statutory Works Councils and Employee Codetermination: A Model for the United States, Loyola, 1992.*; Станко Радмловић, Стеван Шогоров, Зоран Арсић, идр., *Коментар закона о*

предузећима са експертским коментарима и сепаратима, Нови Сад, 1996.; Васиљевић Мирко, Морализовање компаније, Бањалука, 2014. На овом пољу се уочавају драстичне разлике у системима управљања, али се потврђује чињеница малог домета улоге заинтересованих страна. Системи који омогућавају радницима учешће у систему управљања, најчешће то своде на могућност избора одређеног броја чланова управљачких органа, који треба да заступају њихове интересе приликом доношења управљачких одлука.

Радна хипотеза са циљем истраживања

Прва хипотеза: У односу на корпоративно управљање реалног сектора, за сектор банкарства важи специјални правни оквир. Из самог наслова дисертације се уочава да је основна тематика рада специфичан банкарског управљања. Ова хипотеза даје одговоре шта је основни облик корпоративног управљања, тј. облик управљања унутар компанија реалног сектора за које је полазни правни основ Закон о привредним друштвима, па се особености банкарског управљања издвајају у односу на њега.

Друга хипотеза: Специфичности корпоративног управљања у банкарском сектору су неопходне, а узроковане су специфичностима у пословању банака. Она је логична допуна прве хипотезе, јер објашњава разлоге специфичностима. Друга хипотеза обухвата узрочно-последичну димензију унутар истраживања. Доказивањем ове хипотезе ће се утврдити разлози бројних особености у банкарском управљању, или ће се показати да неке од њих и не морају бити другачије утврђене. Само тако банкарско управљање може бити схваћено на прави начин, јер без узрочних односа не можемо схватити крајње облике правних института везаних за банкарско управљање.

Трећа хипотеза: Легислатива БиХ пружа оквир за квалитетно корпоративно управљање у банкарском сектору. Рад се бави системом управљања банкарским сектором као посебним правним феноменом, али обухвата и аспект управљања унутар БиХ. И трећа хипотеза представља логичан слијед проистекао из садржине рада. Она ће омогућити да се на основу унутрашњих позитивних прописа да оцјена ваљаности домаће легислативе, што ће бити омогућено сагледавањем упоредних рјешења у бројним сегментима управљања и релевантних научних сазнања. Најприје треба заузети став, тј. доказати шта су то добри облици управљања банкарским сектором, како би могли дати суд да ли правни оквир БиХ омогућује, или ствара препреке да се исти проведу у пракси.

Доказивањем сваке хипотезе појединачно, сагледавајући их у њиховој укупности, овај рад треба да допринесе бољем схватању природе банкарског управљања, да понуди добар основ за будућа разматрања система банкарског управљања, допринесе утврђивању крајње одговорности за лоше управљање, али и да пружи могућност критичке анализе, без које нема формирања нити развоја најбољих рјешења многобројних спорних и неспорних правних питања.

Материјал и метод рада

Приликом доказивања постављених хипотеза ће се користити страна и домаћа

научна литература, почев од књига, часописа, научних чланака и закључака научних скупова, у малом сегменту и одређени подаци које воде домаћи регулатори. Литература ће бити првенствено правног карактера, али је неопходно, у маргиналној мјери, дотаћи и економску материју. Сваки институт који има и правну и економску природу истовремено мора да задовољи обје. Некада оне иду заједно, а некада се мора опредељивати између института економичности и правне сигурности, тако да ће економски институти омогућити потпуније сагледавање и разумијевање правних института. Поред домаћих закона користиће се и релевантни законски прописи упоредних система и важнији правни акти ЕУ и других релевантних међународних организација.

Методологија рада ће бити уобичајена, која се редовно користи у друштвеним истраживањима. Метод дескрипције, анализе и синтезе као полазна основа детаљнијег улажења у одређене правне институте, рјешења поједињих правних питања и техника. Метод индукције, потом дедукције као нарочито корисног метода, будући да страна научна достигнућа упоређујемо са домаћим правним оквиром и фактичким стањем ствари. Упоредни метод ће бити јако користан када се даје оцјена о адекватности домаћих рјешења и незаобилазан пут у превазилажењу лоших рјешења одређених питања. Историјски метод развоја поједињих института и техника је често незаобилазан ако се заузима коначан став о поједињим питањима, јер нам даје различита рјешења одређеног правног питања и њихову условљеност различitim околностима, без које нема своебухватног, квалитетног и научног погледа на исте. Анализа случаја показује остваривање одређених принципа и института у пракси, док ће деск метода пружити подлогу за закључивање на основу већ прикупљених података.

Научни допринос истраживања

Научни допринос истраживања се огледа у чињеници улажења у структуру и бит врло сложеног питања корпоративног управљања банкарским сектором. У домаћим научним истраживањима питање корпоративног управљања постепено заузима своје мјесто, али када је ријеч о финансијским субјектима, готово да не постоје истраживања на ову тему, док постоје фагментирана страна научна истраживања, најчешће из економског угла. Уколико су сличне теме истраживане у периоду прије 2007., оне готово да у потпуности губе везу са садашњим стањем ствари.

Питање банкарског управљања јесте веома важно политичко и правно питање, од кога на глобалном нивоу зависе судбине цијелих привреда. Сагледавајући домаћу легислативу у свјетлу савремене науке, која се на овом пољу јако модификовала након свјетске финансијске кризе, омогућује се да на систематичан начин буде приказан систем управљања банкама, његово мјесто и значај као важног правног питања, из чега ће бити могуће схвате бројни позитивни и негативни ефекти управљања банкарским сектором. На крају крајева рад би требао показати домете корпоративних органа и ванкорпоративних тијела у корпоративном управљању банкама, како би се напокон могао примјењивати систем правне, а не само политичке одговорности актера који у својим рукама имају судбине многобројних правних и физичких лица и саме националне привреде.

3. ОЦЛЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Кратка оцјена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације

Комисија, на темељу прикупљених чињеница сматра да кандидат мр Дамјан Даниловић испуљава све услове да приступи изради пријављене докторске дисертације. Кандидат је још на основном студију показао добар успјех у савладавању правне науке, али и склоности ка наставном раду. Своју каријеру је почeo са обављањем научно-наставних активности у својству асистента на ужој научној области Пословно и право привредних друштава на Универзитету у Источном Сарајеву.

На Правном факултету у Бањој Луци је успјешно окончао магистарски студиј смјер пословно-правни, те 2013. стекао диплому Магистра пословног права, на основу чега је унапријеђен у звање вишег асистента у истој ужој научној области. Кандидат активно учествује у научним скуповима и савјетовањима, а поред тога објављује радове у различитим научним часописима. Узимајући у обзир његов вишегодишњи радни ангажман, напредовање у научној струци, активно учешће у научно истраживачком раду, преглед истраживања у оквиру пријаве докторске дисертације из ког се види да се кандидат студиозно припремао за ираду докторске дисертације на предложену тему, комисија сматра да кандидат посједује довољно научних и стручних квалификација да приступи изради дисертације.

Научна или практична оправданост предложенih истраживања и резултати који се могу очекivati

Научни и практични значај питања банкарског управљања је неоспоран ако би се узела у обзир само чињеница да су једино повјериоци и порески обvezници сносили штетне посљедице лошег банкарског управљања. Тада је задатак правника да политику зауздавају правом и траже правну одговорност. Ако се сагледају друге димензије овог питања као што су системска улога банака у привреди, сходно чему расту могућности штетних утицаја на шири круг лица, чињенице о унутрашњој сложености ових финансијских субјеката, те природа посла базирана на финансијском пољу која појачава јаз власници-управа и спречава адекватну контролу управљачке структуре, оставља се довољно простора да се на критички научни начин третирају бројна питања, креирају другачија и боља рјешења, сходно структури рада и постављеним хипотезама.

Будући да је рад обухватио све сегменте управљања, то се може очекивати да ће резултирati систематским приказом система управљања, са јасним назнакама надлежности и домета унутрашњих корпоративних органа, са њиховим добрым

странама, слабостима и ограничењима. Банкарско управљање надилази унутрашње системе, тако да ће на видјело изаћи и улога екстерних регулатора, који сходно надлежностима имају и одговорност за успостављање доброг система управљања, па се на овај начин систем заокружује у јединствену цјелину.

Мишљење о предложеној методи истраживања

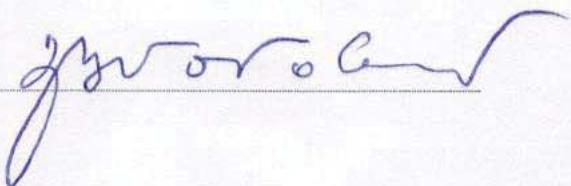
Методе истраживања јесу редовне, које се користе у оваквим типовима друштвених истраживања, што важи и за предложену литературу. Као полазна грађа користиће се домаћи и страни уџбеници, монографије, научни радови и закључци научних скупова. Анализираће се домаћи и страни правни акти поцев од ЕУ, различитих држава и међунаронах организација. Дескриптивни метод у њиховој анализи представља полазну основу тј. каква су правна рјешења појединих питања, индукција као начин кретања од појединачног ка општем и дедукција као обрнут процес. Историјски метод указује на еволутивну, или деволутивну димензију појединих института, а упоредни метод је незаобилазан ако упоређујемо било које двије чињенице са позиције бољег или лошијег рјешења, уочавања сличности и разлика, те приједлозима осавремењавања домаћих рјешења. Анализа случаја показује остваривање или неостваривање појединих института управљања у пракси. Деск метода омогућује научно закључивање на основу већ постојећих прикупљених података, која се може користити у многим питањима у раду.

Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата

Имајући у виду досадашњи радни ангажман кандидата, његову стручну, професионалну и научну активност, остварене резултате, Комисија за писање извјештаја о подобности теме и кандидата за израду докторске тезе, сматра да кандидат испуњава све формално-правне и фактичке услове неопходне за приступање изради докторске дисертације. Комисија је сагласна у томе да је тема „**Специфичности корпоративног управљања у банкарском сектору БиХ-правни аспекти**“, подобна за израду докторске дисертације, на основу чега предлаже Научно-наставном вијећу Правног факултета у Бањој Луци да одобри израду ове докторске дисертације.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Академик, др Витомир Поповић,
редовни професор, УНО Међународно
право, Правни факултет Универзитета у
Бањој Луци

2. Др Драгутин Мировић, редовни
професор, УНО Пословно и право
привредних друштава, Факултет
пословне економије Бијељина,
Универзитет у Источном Сарајеву

3. Др Марко Рајчевић, редовни професор,
УНО Пословно и право привредних
друштава, Правни факултет
Универзитета у Бањој Луци

